

# Vi Släktforskare

## Nyhetsbrev för släktforskare

Redaktör: *Elisabeth Thorsell*, <elisabeth@etgenealogy.se>

<http://www.etgenealogy.se/vislf.htm>

November 2005

Årgång 4

Nr. 8

*Citera gärna (med källhänvisning, men all kopiering är förbjuden)*

## *Kära vänner,*

Nu är julen snart här, "ehuru mörk och kulen, ändock så kär" eller hur det nu är som Karl-Bertil Jonsson sjunger i sin omistliga julsaga.

Och till julen hör ju julklapparna och några har redan trillat in. En har vi fått allihopa av *Stockholms Stadsarkiv*, som på sin hemsida har lagt ut en första version av det hopbakade *Rotemannaregistret 1878-1896*. Sökningen är väl inte lika enkel som på skivorna, men med litet grannande får man fram det man söker (kanske).

En annan har jag givit mig själv, och det är alla *PLF:s* cd-

*skivor* över Kalmar län med omnejd. Posten kom med dem i morse, så jag har inte hunnit prova dem ännu, men spännande är det. Det här projektet har drivits länge, länge av bl.a. Gunnar Källenius och förstas Sam Blixt. Hur många gånger man suttit med mer eller mindre läsliga mikrokort för Fliseryd eller Döderhult och drömt om den läsliga databasen går inte att säga, men nu ska det väl vara slut på det. Förvisso är databaserna en sekundär källa, men de bör ge goda hänvisningar till var i originalen man ska titta.

Litet läsning kanske man ska

ha också, om det skulle råka bli litet julefrid, och då väntar jag på Lars-Olof Larssons bok om *Arvet efter Gustav Vasa*!, som var periodens bok hos Clio. Den har ju fått mycket beröm, och det ska bli intressant att se i vad mån hans bild av vasa-sönerna avviker från det man läst på andra ställen.

Sen hoppas jag också få läsa *Pelles nya kläder* för den yngsta generationen, som kanske inte känner till så mycket om hur det var förr, när hans farmors farmor var en liten flicka omkring 1870.

God Helg! önskar Elisabeth

## Svenska Genealogiska Samfundet

*Svenska Genealogiska Samfundet* (SGS) bildades av släktforskare från hela landet den 31 januari 2004. Samfundets ändamål är att befrämja vetenskapliga metoder i släktforskningen. För att uppnå detta ändamål skall SGS ge ut *Svensk Genealogisk Tidskrift*, en kvalificerad tryckt tidskrift för publicering av släktforskningsresulta.

Under 2005 har man börjat ge ut småskrifter i pdf-format, för att författare på ett anspråkslöst sätt ska kunna publicera sina forskningsrön, och därefter diskutera dem med andra forskare.

### Att bli medlem

Om du vill bli medlem, sätt in 200 kr på postgirokonto nummer 118 46 48 - 2. Glöm inte att uppge namn och adress, och gärna telefon och e-post.

Besök gärna hemsidan <http://www.sgsf.org>



### Innehåll

SerafimerOrden .....	2
Sett & hört.....	4
Dagboken .....	5
Böcker & sånt .....	6
Länklistan .....	8

# Barnuppfostringshjälp – SerafimerOrden rycker ut!

Barnbidrag är ju en modern uppfinning, och förr i världen kunde det vara nog så knepigt att få fram mat för dagen, en omgång kläder och någonstans att bo, fattigdomen var stor. Alldeles särskilt svårt hade de ogifta mödrarna, om de inte hade lyckats få barnafadern dömd att betala en tunna råg om året eller något liknande.

De bodde hemma hos sina egna föräldrar eller som inhysses eller på socknens fattighus. Ett alternativ var att lämna barnet hos föräldrarna och ge sig ut på arbete på egen hand, något som man ser ofta. I Sunnerbo härad i Småland ser man ofta att en dotter far till Tyskland på arbete, kommer hem, får barn, och så lämnar barnet hemma och själv far tillbaks. Ibland far barnet också till Tyskland, när det är stort nog, och då får man väl hoppas att mor och barn återförenas.

Socknarna kunde ibland ge de ogifta mödrarna litet understöd med spannmål, ett par skor eller vad det nu kunde vara. Dessa ärenden diskuterades på sockenstämman, och finns redovisade i

sockenstämmoprotokollen före 1862, då kommunalreformen trädde i kraft.

Det fanns också andra understödsformer, och en av dessa stod SerafimerOrdens Gillet för.

Gillet delade ut understöd till särskilt behjärtansvärda behövande. Det kunde uppgå till den enorma summan av 8 rdr/år och utbetalades tills barnet var 14 år. Det var församlingens kyrkoherde som skrev till landshövdingen och begärde detta understöd, och denne, d.v.s. landskontoret, skickade sedan ärendena vidare till Gillets kontor i Stockholm.

De ursprungliga ansökningarna kan finnas kvar i länets landskontors arkiv i vederbörande landsarkiv. För Östergötlands del finns ansökningar bevarade från omkring 1819 och framåt, men det är ojämnt om de kommer från hela länet. Vid ett stickprov verkade de flesta ansökningarna komma från städerna samt landsbygden runt Vadstena.

Här är några exempel på hur man kunde skriva:

*Till Konungens Befallningshafvande i Linköping!*

*Tjenstepigan Lena Ljungberg i Herrestads Församling, 30 år gammal, eljest snäll och trogen i sitt förhållande, har olyckligen förgått sig genom ett oäkta gossebarns framfödande den 3 December sistledne, som i dopet blef kalladt Jacob.*

*Barnafadern vägrar att dela modrens brott och den vård och hjälp, som barnet så ömt påkallar, och hvarförutan det blir ett säkert föremål för den största fattigdom och uselhet. Hon vå-*

*gar därför i sin tryckande förlägenhet genom undertecknad allerödmjukast bönfälla hos Herr Landshövdingen om Dess nådigste förord och anmälan hos Höglofliga Serafimer Gillet, att af Dess öfverskottsmedel bekomma någon uppfostringshjälp åt sitt nödställda Barn, samt skall med välsignande tacksamhet alltid erkännas och väl använda det välgörande understöd, som henne härtill Höggunstigt kan förunnas.*

*Herrestad den 16 febr 1820*

*Joh. Lundberg*

*Kyrkoherde i Herrestad och Källstad*

Och en mer omfattande ansökan kunde se ut så här:

*Till Konungens Respective Befallningshafvande i Linköping!*

*Pigan Maja Stina Carlsdotter, som dog härstädes år 1812, har efterlemnat sig en oäkta dotter, Anna Christina, som enligt närlagde Attest No. 1 snart är 11 år gammal. Detta fader- och moderlösa barn, hvars anhörige är obekante, har hittills, understödt af Fattig medlen, blifvit af barmhertighet uppfödt och vårdat hos en beskedlig fattig Enka här i Staden, vid namn Stina Catharina Söderstrand, der barnet också hädanefter, emot fortfarande betalning får njuta en tillbörlig vård.*

*I stort armod lefver här också en an annan gamla Piga, Stina Greta Pehrsson, som genom*

## Vi Släktforskare

utges av Elisabeth Thorsell, Hästskovägen 45, 177 39 Järfälla.

<elisabeth@etgenealogy.se>

Alla åsikter står redaktören för, om ej annat anges.

Bidrag mottages gärna, särskilt i elektroniskt format. 125 kr/år, 10 nr.

Pg 66 55 29-4

© Elisabeth Thorsell 2005

eget arbete hittills förmått uppföda tvenne sine oäkta barn, af hvilka det yngsta, Sonen Nils Gustaf, enligt bifogade Attesten No. 2 är 9 år gammal. Denne nödgas nu som oftast, sedan modren en längre tid varit sjuklig och under växande nöd och behofsaknat arbetsförtjenst och förmåga, genom tiggande söka lifsuppehälle åt sig, moder och syster.

Gärna ville Församlingen själf draga omsorg för alle sine fattiges bärgning, men som detta Samhälles FattigCassa med den ringa fonden af blott 312 Rdr jämte det obetydliga sammanskott Stadens i allmänhet torftiga Innevånare kan göra, är alltför otillräcklig at åt 16 ordinarie Fattighjon lemna ett behöfligt understöd, i synnerhet då underhållet och vården af tvenne fattige vanföre barn årligen betungar Cassan med en utgift av 100 Rdr Rgs, de öfriges fattigdel oberäknad; så har Församlingen, med öm åtanke på några gamle utfattige och sjuklige personer, hvilka väl förtjena att med något penningeunderstöd hugnas i sin hjälplösa ålderdom, men som i brist på tillgångar ännu måste fortfara att sucka under osäker väntan, – innerligen önskat att i denna bekymmersfulla ställning finna någon lättnad genom biträde från Allmänna Barmhertighetsanstalten. Hvarföre mig blifvit uppdragit att i största ödmjukhet anhålla det Högvälborna Herr Baron och Landshöfdingen täcktes hos Kongl. Seraphimer Ordens-Gillet gunstbenäget anmäla och recommendera ofvannämnde 2ne Fattige värnlöse barn till uppfostringshjelps erhållande af Allmänna medel, – hvilken förmån, om jag vågar anföra detta såsom ökadtskäl, intet barn här i Staden från urminnes tider hittills åtnjutit.

Söderköping d. 17 februari  
1821

Herm. Schiörling  
Vice past.

**Serafimerordensgillet**, en samling serafimerriddare, som en tid utöfvade högsta inseendet öfver hospital och vissa sjukhus. Genom en förordning af 1773 uppdrogs öfverstyrelsen och vården af rikets hospital och barnhus äfvensom sedermera af läns-lasaretten åt två serafimerriddare, hvilka sedan 1776 biträdades af en generaldirektör öfver lasaretten. 25 nov. 1787 öfvergick öfverinseendet å dessa anstalter till ett ordensgille, **serafimerordensgillet**, bestående af serafimerordens kansler, vice kansler, öfverste skattmästare, öfverste ombudsman och två serafimerriddare i öfrigt. Under gillet lydde kansli, kamrerarkontor m. m. Dess instruktion utfärdades 28 april 1791. 1860 fick generaldirektören öfver rikets lasarett, kurhus och hospital säte och stämma i ordensgillet. Genom k. bref af 12 maj 1876 upphäfdes detta gille, hvarvid öfverstyrelsen för hospitalen tillföll Sundhetskolegium, förvaltningen af hospitalens fasta egendom uppdrogs åt Kammarkolegium, med undantag af de hus, tomter och lägenheter, som för dessa sjukvårdsanstalters omedelbara ändamål till begagnande upplåtits, och handhafvandet af Malmö barnhusfond öfvertogs af Allmänna barnhusinrättningen i Stockholm. Gillets fastigheter, frälseräntor m. m. indrogos till statsverket.

Ur Nordisk familjebok "Ugglan".

Detta återfanns i Länsstyrelsen i Östergötland, Landskontoret, volym GXc:1, ansökningar om underhåll.

Jag har ännu inte undersökt om det finns motsvarande handlingar i SerafimerOrdens-Gillet arkiv, som finns på Riksarkivet. Enligt NAD finns där 106 meter handlingar, men några detaljerade upplysningar finns inte där.

Man får gå dit och läsa i förteckningen för att få veta vad som kan finnas om och av dessa understödsansökningar.

En förhoppning vore ju att där skulle kunna finnas listor över ogifta mödrar från församlingar som brunnit. Det skulle ju kunna vara en bra pusselbit vid rekonstruktionsarbeten.

---

**Utöka din stamtavla  
på det enkla viset  
– skaffa barnbarn!**

## Anbytarforum

Som bekant stängdes ju *Anbytarforum* ett par dagar i slutet av oktober på grund av ett utlåtande från DataInspektionen (DI). Det var en åtgärd som i efterhand visade sig något förhastad, då det, som DI fått anmälan om, inte rörde *Anbytarforum*, utan publikationen av CD-skivor, som de inte har tillsyn över, då dessa lyder under Tryckfrihetslagen. DI passade ändå på att kritisera *Anbytarforum* för att det inte krävs inloggning för att skriva där och att uppgifter om etnisk tillhörighet m.m. diskuterades. Dessa diskussioner stängdes, trots livliga protester från berörda grupper, som ansåg att de åter blev osynliggjorda.

Nyligen publicerades nya Ordningsregler för *Anbytarforum*, där väl den främsta punkten är att omskrivna personer ska vara döda eller minst 100 år gamla.

## Sett och hört

### Ny VD på Genline

eller snare nygammal dito. Den 15 september bestämde Genlines styrelse att *Peter Wallenskog* skulle återinträda som VD för bolaget. Nuvarande VD, *Josefine Sjöcrona*, gick samtidigt på föräldraledighet, men blir vice VD vid återkomsten. (Diskulogen nr 70)

### Ofrälse par får ta adligt namn

Ett Solnapar får ta namnet Stiernkors trots att det tillhört en nu utdöd svensk-finsk adelsläkt. Det har Patentbesvär-rätten bestämt.

Riddarhuset, som inte gillar att ofrälse får adligt klingande namn, invände att namnet var allmänt känt trots att släkten dog ut på 1600-talet. Två med namnet Stiernkors, biskop Magnus i Åbo, som dog 1500 och fältöversten Ivar, som dog 1573, omnämns nämligen i 50 år gamla uppslagsverk.

Men det duger inte för att betraktas som allmänt känt, anser rätten och tillåter namnbytet.

-På min mors sida finns på 1500-talet en koppling till släkten Stiernkors, en sådan koppling kan nästan alla hitta så långt tillbaka i tiden. Men det är ett väldigt vackert namn, säger mannen i familjen." (DN 2005 11/11)

### Genline och Släktforskarnas Hus ger läshjälp

Under en försöksperiod kan Genline-abonnenter ringa till Släktforskarnas Hus (0227-79 79 90) och be om läshjälp. Man bör ange GID-nummer, eller om det gäller mikrokort, församling och kortnummer. Försöksperioden räcker 15/12-31/1 och det är gratis. Slår det väl ut blir det en betaltjänst senare.

(Genline-utskick 12/12-05)

### Lundbäcksstipendier till Canada

Genealogiska Föreningen (GF) delar sedan flera år ut sitt *Arvid Lundbäcks-stipendium* på sitt höstmöte, men nämner sällan vem som fått detta. Nu har i alla fall *Lena A. Löfström*, ordförande i GF, berättat att 2004 års stipendium delades mellan projektet *Swedes in Canada* och G-Gruppen för projektet "Över Östersjön".

För år 2005 delades stipendiet mellan *Swedes in Canada*, *Otfried Czaka* för hans forskning i de första svenska likpredikningarna samt *Bengt Tillberg* för Edsele sockengenealogi.

Projektet *Swedes in Canada* är ett flerårigt projekt, som drivs av *The Lakehead Social History Institute* i Thunder Bay, Ontario med *Elinor Barr* som föreståndare. Det hela går ut på att kartlägga svenskarnas boplatser i Canada, bevara deras traditioner och skriva en detaljerad historik över detta. Projektet finansieras mestadels via donationer, så GF:s bidrag är säkert mycket välkommet.

<http://www.swedesinCanada.ca/>

### In Memoriam: Leif Mether

Det var med bestörtning som man hörde att *Leif Mether*, Åbo, hade gått ur tiden den 16 september i år, bara 56 år gammal.

Leif symboliserade på så många sätt Genealogiska Samfundet i Finland och finländsk släktforskning för mig och många andra här i Sverige. Man kunde fråga honom om i stort sett vad som helst, och han visste alltid besked. Att han dessutom var väldigt trevlig som person var ju också bra, vi kom alltid bra överens, trots att vi inte alltid hade samma synpunkter på ditt och datt. Jag saknade honom i Göteborg, men kom inte att fråga i Samfundets monter varför han inte var med, men kunde ju inte drömma om att han var så sjuk.

Leif startade Samfundets många IT-satsningar, men redan innan dess publicerade han 1992 den värdefulla skriften *Släktregister*, där man kan finna litteraturreferenser för hundratala släkter.

## Värmländska smeder

CD-skiva med *Smeder i Värmland och Dalsland, o. 1650-1895*, samt några antavlor, **ver.4** totalt **81.500** personer sammanställt av Sven Myhl och Kjell Åberg.  
Informationen finns i HTML-filer.

Pris: 300 kr inkl.moms, emballage och porto. Beställs enklast genom att hela summan **300 kr** insätts på mitt pg 83 02 26-7 eller bg 5747-2144. Glöm inte att skriva ditt namn och din adress!

Säljs genom *Kjell G. Åberg, Mellerud*

E-post: [kjell.aberg@tele2.se](mailto:kjell.aberg@tele2.se)  
<http://home.swipnet.se/kgdata/>

# DAGBOKEN

## Ulf Berggren ger sin syn på saken

### 31/7

läste jag ut en lite annorlunda roman. Den kallades nämligen för en genealogisk deckare. Men tyvärr lät den intressantare än den var. Boken, "Lineages and lies" led framförallt av att vara väldigt amerikansk, vilket inte minst märktes i den överarbetade stilen, med onödigt mycket ord istället för handling. Själva utgångspunkten, att de sanningar en släktforskare kan hitta skulle vara riskabla känns också tveksam, även om det mesta kan förekomma i USA.

Positivast var att det fanns inslag av verklig släktforskning och att det är uppenbart att författaren kan ämnet. Däremot vet han inte hur man skriver bra deckare, vilket visade sig ännu tydligare när jag några månader senare läste nästa bok i serien, "Jackpot blood". Den var bara mer av samma sak. Det vill säga en ännu tjockare bok för att täcka en lika tunn handling, denna gång i indiankretsar. Åter var det bara avsnitten om verklig släktforskning som var riktigt läsvärda. Därför är det svårt att förstå att den första boken i serien, som är svår att få tag på, fått pris. Det skulle vara för nytänkande inom deckargenren i så fall. När det gäller intrig och hantverk ligger Jimmy Fox långt ifrån vad man bör kräva av en deckare. Hans böcker kan bara rekommenderas för in-

bitna släktforskare, som står ut med resten av böckerna tack vare dessa avsnitt med igenkänningsfaktor.

### 26/11

fick jag syn på nummer 2 av *Världens historia*, Bonniers nya historietidning och därmed den andra delen i deras släktforskningsintroduktion i minst tre delar. Elisabeth berättade ju lite om det första numret redan i förra *Vi Släktforskare*, så jag ska inte säga så mycket om del 1, mer än att den stämde bra med mitt intryck av hela tidningen, eftersom den var slarvigt gjord. Med faktafel och lite godtyckliga sammanställningar, även om där också fanns lite bra tips.

Trots att en annan författare står för del 2, som har tyngdpunkten på arkiv, fortsätter det i samma bristfälliga stil. Här påstås till exempel att *Genline* innehåller alla kyrkböcker före 1890 trots att de inte är klara än. Dessutom görs det härresande påståendet att *Family Search* skulle vara en av de bästa databaserna på nätet trots dess stora brister, speciellt när det gäller skandinaviska förhållanden.

På samma sätt felar det i många detaljer. Vad husförhörslängder är förklarar inte. Det uppges inte var Arninge ligger, det uppges helt fel att mikrokorten där bara skulle gå till 1895, när 1900-talsmaterialet är en av de verkliga fördelarna där. Det påstås att

*Anbytarforum* är till för publicering och så vidare.

Förvisso finns här ett antal bra tips, men de sjunker i värde när de är så uppbladdade med fel och otydligheter. Dessutom är det tröst att illustrationerna till artikeln till stor del är samma som till del 1.

Det kan tilläggas att den andra nya historietidningen, *Allt om historia* (från Historiska Media), också startar en släktforskningsavdelning i 13/12-numret. Men den står jag själv för till största delen, så den kommer av naturliga skäl inte att refereras här.

### Red:s not:

Böckerna av Jimmy Fox, som Ulf nämner, finns att få från Amazon i England, fast de är ganska dyra, ca £20:  
<http://www.amazon.co.uk/>

Man bör handla via England för att undvika problem med moms och tull.

## Blekinge!

Äntligen...

...kan vi nu läsa 1700-talets gradualavhandlingar om Blekinge på svenska. Dessa skrevs från början på latin och har länge legat olästa för oss som aldrig studerade latin på gymnasiet. Men som sagt, äntligen och det tack vare fd rektorn Åke Blennow från Ronneby.

### Presentation av häftena:

*Blekinge på 1700-talet*

Lundaprofessorn Sven Bring, 1772 adlad Lagerbring, startade på 1740-talet ett omfattande projekt. Han lät ett antal elever författa gradualavhandlingar på latin, på den tiden kallade "dissertationer", om sin hembygd. Detta var alltså fråga om examensarbeten för vinnande av akademisk grad, vilka också skulle försvaras vid en offentlig disputation med opponenter, precis som våra dagars doktorsdisputationer. Bara två av dessa, *Listers härad* och *Karlshamn*, har tidigare blivit översatta. Nu föreligger även de fyra återstående i svensk översättning.

*Adam Julius Kling* stod bakom *Östra Härad* 1746 och skrev även föreliggande avhandling om *Medelsta härad* 1748. *Jöns Henrik Sorbon* gav ut "Om Blekinge i gemen" år 1746, *Peter Mützell* om *Bräkne* och *Lister* år 1747 resp 1748 och slutligen *Mattias F Hammar* om *Karlshamn* 1749.

Dessa dissertationer var grunden för den av *Christopher Cronholm* på svenska författade "Blekinge beskrivning" från tiden 1750-1757. Såvitt är känt har inte Medelsta härad översatts till svenska förrän i föreliggande skrift.

Åke Blennow har även givit ut: *Beskrifning om Blekinge och Ronneby Köping 1866*

*Edw. Z. Fagerlund* beskriver

år 1866 Blekinges historia och dess öden från äldsta tid fram till svensktiden under de olika kungarna från Karl X Gustaf till Karl XV. Han ger också en allmän beskrivning av länet i mitten av 1800-talet och beskriver dess fyra häradar med de enskilda socknarna. En särskild beskrivning ges av Ronneby köping och dess omgivning. Dit räknas här inte bara Ronneby Brunn och Djupadal utan även Skärva, Lyckeby, Lyckeåborg, Tromtö och Johannishus. En särskild förteckning över ålderdomliga ord och uttryck samt en presentation av författaren ges i slutet av skriften.

Häftena kan köpas via *Blekingerötters* butik

<http://www.genealogi.se/blekinge>

(Tack Annika för bidraget!)

## Böcker om Kalmar

*Litteratur om Kalmar*, av Bengt Hjörd. Smålands bibliografi 11. 2005. 314 s, inb, författarreg., personreg., ortreg. ISBN 91-631-7107-4.

Åter har *Bengt Hjörd* kommit med en förnämlig bibliografi, förra gången var det Tjust, som fick den äran. Nu är det Kalmar kommun, som fått ett utmärkt redskap för släkt- och hembygdsforskare. Kalmar kommun omfattar följande socknar: *Ryssby, Åby, Förlösa, Kläckeberga, Ljungby, Dörby, Hossmo, Mortorp, Karlslunda, Arby, Hagby, Voxtorp* och *Halltorp*, och så *Kalmar stad*.

Bibliografien omfattar 5456 nummer under biblioteksschemats alla olika underavdelningar; från A som i Bok- och biblioteksväsen till Å som i tidningar. Avdelningen L (Biografi med genealogi) omfattar 845 nr, t.ex. Avdelningen N (geografi och resor samt historia) omfattar 1260 nummer och det är här

vi hittar den sockenhistoriska litteraturen. Så om vi undrar om det finns något skrivet om Åby socken, så finner vi att det tydligen kom en rikhaltig sockenbok, *Boken om Åby*, 1988, som tycks innehålla uppsatser om flera av byarna där. En av hergårdarna där heter Björnö, och den finns det flera verk om, både ur historisk och kulturhistorisk synpunkt.

Ett flertal äldre resenärer har förstas passerat Kalmartrakten, och här hittar man dem enkelt under rubriken *Reseskildringar och resenärer*. Det kan ju vara spännande att ta del av fransmannen Boucher de Perthes intryck av Kalmar från 1854, eller dansken Cortfitz Braems intryck från 1672.

Den berömda kompositören *Johan Helmich Roman* tillbringade sina sista år på en gård i Lilla Haraldsmåla i Ryssby, så här finns förstas uppgifter om var man kan läsa mer om detta.

Även solen har sina fläckar, och man blir litet förundrad över nr 2046, som inte innehåller någon skrift-information utan bara funderingar över vem och var K.G. Jan Gustafson finns?

Om nr 2030 kunde ha anmärkts att samma artikel även publicerades i *Släkthistoriskt Forum (ShF)* 1995:4.

Vidare kunde nog Henrik Bramsjös artikel "Farfars anteckningsbok – Så hittade jag Jenny Nyströms släkt", publicerad i *ShF* 1993:5, ha platsat i bibliografien, men får väl antecknas i något kommande tillägg.

Som ses av beteckningen *Smålands bibliografi nr 11*, så har stora delar av Småland liknande förnämliga böcker, som är utmärkta genvägar in i den lokalhistoriska litteraturen, som varje forskare bör sätta sig in i, särskilt när man landar i en ny socken.

### En skånsk by

Östra Svenstorpbygden under tre sekler. Sex hemman som blev fler än 100 fastigheter, av Krister L:son Lagersvärd. Inb., ill., 336 s., 2005. ISBN 91-631-6729-8. Löst personreg. Mer upplysningar: 08-792 07 00, eller <lagersvaerd@telia.com>

För den med begränsade kunskaper i geografi kanske det kan vara svårt att placera Östra Svenstorp. Fast vet man att författaren, *Krister L:son Lagersvärd*, är en inbiten skåning, så förstår man ju att boken handlar om hans hembygd, som visar sig ligga i Svedala, i Skånes sydvästra hörn.

Allt sedan sin avgång från ordförandeskapet i Släktforskarförbundet har författaren ägnat all sin tid åt att samla både skriftligt och fotografiskt material för att skildra sin hembygd från urminnes tider fram till nutid. Han börjar med att notera att det finns åtminstone tre forntida bosättningar, och att namnet Svenstorp kan ha vikingatida ursprung, fast det inte finns skriftliga belegg förrän 1546. Tillägget Östra dyker upp på senare 1600-tal för göra

skillnad mot byn Svenstorp i Skabersjö socken, nordväst om Svedala.

Invånarna i Östra Svenstorp var inte fria bönder utan kronolandbor under Lindholmen, dit de betalade sitt arrende och också fick lov att göra dagsverken. På medeltiden var Lindholmens borg en mäktig försvarsanläggning med kraftig ringmur och dubbla vallgravar. Under en period i slutet av 1300-talet kretsade hela den nordiska politiken kring Lindholmen. Orsaken var att drottning Margareta höll den svenske kungen, Albrekt av Mecklenburg, fången på Lindholmen i närmare sju år efter ett slag i Falköping 1389.

Från mitten av 1500-talet är Östra Svenstorp en dubbelgård och förblev så en lång tid framåt. I mitten av 1700-talet ville ägaren till Lindholmen, som friköpts 1723 från kronan, få köpa alla underlydande kronohemman av kronan och lägga dem under godset. Tillstånd gavs, men bönderna som ville skatteköpa sina gårdar protesterade vilt vid riksdagen och segrade till slut och fick rätt. Dock blev de inte av med dagsverkskyldigheten förrän 1827.

Författaren redogör i detalj för storskiftet 1789 och enskiftet 1803, något som är lärorikt att läsa, och som kan begrundas på ett stort antal kar-

tor från denna process. T.ex. får man veta att varje utskiftad gård fick minst en torvmosse, något som ju var viktigt eftersom torv användes både till eld för matlagning och till värme. Vid enskiftet 1803 deltog bl.a. den bekante Rutger Macklean. Under 1800-talet började man dika ut våtmarker för att vinna mer odlingsjord, men fortfarande finns sankmarker med öppet vatten.

Under 1800-talet satte också hemmansklyvningen igång, och det bildades nya små jordbruk, men man styckade också av bostadstomter. Här finns detaljerade scheman över hur allt detta gått till, rikligt illustrerade med både kartor och foton. Foton finns det en mängd av, både gamla från bygden och museernas samlingar och nylagda, som ger en god bild av bygdens utveckling. I gårdsbeskrivningarna gömmer sig här och där små roliga detaljer, som om den paraplybok som Per Nilsson planterade omkring 1860 på sin gård Björkhaga, och som ännu lever.

För alla fastigheterna finns utförliga uppgifter om areal, fastighetsbeteckning och ägarlängd och oftast ett foto av huset.

Här finns också avsnitt om jordbrukets utveckling, småindustrier, såsom garveri och tegelbruk, affärer, och diverse hantverkare.

Östra Svenstorp hade förstås en skola, som väl först var ambulerande, men 1881 fick en fast byggnad, som 1915 efterträdades av en imponerande tegelbyggnad, nu använd av en kampsportförening.

Detta är överhuvudtaget en mycket rikhaltig bok, som måste vara en guldgruva för ortsbefolkningen, och som säkert kan ge många tips till andra som också funderar på att skriva lokalhistoria.



### Hoppjerkor i slakten?



Då är det bra att ha hela Sverige inom 10 meters radie.

Det har vi hos oss!



### Släktforskarnas hus

0247-122 80

<http://www.genhouse-sweden.com>



# Länklistan

Alla länkar är klickbara på skärmen!

## På engelska

*On This Day in History*: <http://dmarie.com/timecap/>

*Norska sjömän 1939–1945*: <http://www.warsailors.com/freefleet/index.html>

*En evighetskalender*: <http://www.infoplease.com/calendar.php>

*The Saskatchewan Homestead Index*: <http://www.saskhomesteads.com/>

*Gamla vaxrullar, att lyssna på*: <http://cylinders.library.ucsb.edu/index.php>

*Dansk utvandring*: <http://www.emiarch.dk/home.php3>

*North Dakota Death Index*:

<https://secure.apps.state.nd.us/doh/certificates/deathCertSearch.htm>

*Namngivningsvanor i olika länder*: [http://genealogy.about.com/od/naming\\_patterns/](http://genealogy.about.com/od/naming_patterns/)

## På svenska

*Hagelsrums bruk och äldre järnhantering i Kalmar län*: <http://hagelsrum.se/index.html/>

*Skåne från luften vid Andra världskriget*:

<http://hilma.keg.lu.se/Website/flygbilder/viewer.htm>

*Johan Anells hemsida med mycket Södermanland (Floda m.m.)*

<http://www.biebadbolag.se/newpage10.html>

*I Ferdinand Bobergs fotspår*: <http://www.ferdinandboberg.com/>

*Möckhults byalag (med bra historik) i Kalmar län*: <http://www.mockhult.se/>

*Håkan Skogsjös "Ålands Släktregister"*: <http://home.aland.net/historia/bocker/>

*Sällskapet Gustavaforskning (Gustav Adolfs sn, Värmland)*:

<http://www.gustavaforskning.se/>

*Norra Östergötlands hemsida (Vincent Eldefors)*:

<http://hemsidor.torget.se/users/v/vineld/norraost.htm>

*Gotlands Genvägar (ny adress)*: <http://www.webgotland.com/>

*Om Filipstads Lazarett (ett av de äldsta)*: <http://hem.spray.se/akha/hasse/index.html>

*Om fosterbarn på 1800-talet*: <http://hem.passagen.se/bni/fosterbarn.htm>

*Bibliografi över Jönköpings kommun*: <http://hbopac.lingonline.jonkoping.se/sv/>

*Öresundstid (Öresundregionens kulturarv genom 1000 år)*:

<http://www.oresundstid.dk/dansk/oresundstid/index.html>

## Swedish American Genealogist

Tidskriften för dig som vill veta mer om emigranterna.

På engelska, 4 nr per år.

<http://www.etgenealogy.se/sag.htm>

Prenumerera genom att sätta in **200 kr** (ytpost) eller

250 kr (flygpost) på pg 260 10-9

*Swedish American Genealogist*

Provnnummer? Sätt in **40 kr** på postgirot.

*Notiser om Hamra i  
Dingtuna 1627–1819  
och förteckning över ätt-  
lingar till nämndeman Johan  
Olofsson (1608–1702).*

Sammanställt av  
Monica Odelberg  
Nybrogatan 43  
114 39 Stockholm.  
Pris **245 kr** + porto